

Inspirationsmateriale til 'Mit Sprogpas' i 5. klasse

Lærervejledning

Kom godt i gang med at arbejde med 'Mit Sprogpas' i 5. klasse.

Dette materiale knytter sig direkte til sprogpasset og giver gode idéer til, hvordan man som sproglærer kan inddrage sprogpasset i sprogundervisningen i 5. klasse. Materialet består af tre lektioner, som danner en stilladserende ramme om elevernes udfyldelse af sprogpasset. I de tre lektioner skal eleverne være sprogligt observerende og analyserende, og arbejde med sprog på tværs. Materialet har fokus på at udvikle elevernes sproglige opmærksomhed samt gøre eleverne bevidste om sproglæringsstrategier (fx 'Hvordan lærer jeg sprog?', 'Hvilke strategier kan jeg bruge for at lære et nyt sprog?', 'Hvordan kan jeg bruge min viden fra andre sprog, når jeg lærer et nyt sprog?'). I materialet vil eleverne møde mange forskellige sprog. Eleverne møder sprog, som de alle kender (fx dansk, engelsk, fransk og/eller tysk), samt sprog, som ikke alle elever nødvendigvis har kendskab til (fx spansk, græsk og tyrkisk). Ved at inddrage en bred palet af sprog vil eleverne opleve, at alle sprog har en plads i sprogundervisningen. Materialet giver samtidig mulighed for, at også andre sprog, fx elevernes førstesprog, kan integreres. Eleverne vil på denne måde erfare, at alle sproglige ressourcer anerkendes og anses som vigtige og nyttige, når et nyt sprog skal læres.

Materialet henvender sig primært til elever, der er ved at lære tysk. Materialet kan dog også bruges til franskelever, hvis blot de tyskspecifikke elementer (fx varedeklarationen, vejrudsigten etc.) udskiftes med franskspecifikke. Materialet kan bruges i tre enkeltstående lektioner, men er også oplagt til en tværfaglig sprogdag i starten af 5. klasse. Materialet udgør et godt grundlag for elevernes første år med fransk og/eller tysk – og der kan løbende vendes tilbage til fx elevernes sproglæringsstrategier gennem årets løb.

Læringsmål for materialet:

Eleven kan:

- trække på sine sproglige ressourcer og bygge bro mellem sprog
- anvende sproglæringsstrategier som et redskab til forståelse
- analysere og sammenligne sprog, herunder finde ligheder og forskelle
- tænke over og tale om sprog
- forholde sig åbent og nysgerrigt over for sprog og sproglig mangfoldighed

TIDLIGERE SPROGSTART

NY BEGYNDERDIDAKTIK MED FOKUS PÅ FLERSPROGETHED

Lektion 1

Materialer:

- [Varedeklaration 1](#): Varedeklaration på tysk
- [Varedeklaration 2](#): Forsidebillede af varen
- [Varedeklaration 3](#): Varedeklarationen på alle angivne sprog (engelsk/ italiensk/ dansk/ svensk/ norsk/ tysk/ ungarsk/ hollandsk/ fransk/ spansk/ portugisisk/ polsk/ bulgarsk/ græsk/ tyrkisk)
- Sangen "Hoved, skulder, knæ og tå" på tysk og andre sprog, fx på YouTube
- [Sprogpas](#) www.sprogleg.dk [Vejledning til sprogpas og sprogportfolio](#)

Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
Indledning	Indledning
Læreren præsenterer dagens arbejde: <ul style="list-style-type: none"> - at blive opmærksom på ligheder og forskelle mellem sprog - at synge "Hoved, skulder, knæ og tå" på forskellige sprog	Eleverne stiller opklarende spørgsmål.
Bearbejdning	Bearbejdning
Læreren introducerer til aktiviteten 'Forstå en varedeklaration' gennem følgende tre-trins-model: 1. Læreren viser varedeklaration 1 på smartboard, og beder eleverne om at undersøge den og besvare følgende spørgsmål: <ul style="list-style-type: none"> - Hvad er det for et produkt? - Hvilke ingredienser indgår i produktet? 2. Læreren følger op på elevernes svar i plenum og viser varedeklaration 2 (forsiden af varen) som løsningsforslag. 3. Læreren viser herefter varedeklaration 3 og indleder en klassesamtale om transparens og sproglæringsstrategier ud fra følgende spørgsmål: <ul style="list-style-type: none"> - Kender I nogle af de andre sprog? - Kan I forstå de andre sprog? Hvad kan I forstå? - Hvorfor kan I forstå det? - Er der sprog, der ligner/ikke ligner hinanden?	1. Eleverne undersøger varedeklaration 1 i par og besvarer spørgsmålene. 2. Eleverne byder aktivt ind med deres svar. 3. Eleverne undersøger varedeklaration 3, sammenligner de forskellige sprog med hinanden, taler med afsæt heri om transparens og byder aktivt ind med sprogsammenligninger og sproglæringsstrategier.
Læreren retter elevernes opmærksomhed mod, at der er mange ting som går igen på tværs af sprog. Læreren afspiller "Hoved, skulder, knæ og tå" på tysk og andre sprog.	Eleverne lytter og synger med på sangen.
Læreren uddeler sprogpassene. Læreren retter først elevernes opmærksomhed mod den tyske og den engelske version af "Hoved, skulder, knæ og tå", herefter mod den japanske version. Kender eleverne sangen på andre sprog?	Eleverne sammenligner i par den tyske og den engelske version, peger på ligheder og forskelle og byder aktivt ind med andre versioner.
Læreren retter med afsæt i sprogpassets første side ('Mein Sprachenpass') kort elevernes opmærksomhed mod	Eleverne lytter og byder aktivt ind.

<p>ortografiske og fonologiske ligheder og forskelle mellem tysk, dansk og engelsk.</p> <p>Fx: Ortografisk transparens mellem Name/name (tysk/engelsk) og Adresse/adresse (tysk/dansk), men udtalemæssig forskel. En vigtig pointe: Tysk ligner dansk og engelsk i stavemåden – det er vigtig viden ift. elevernes gættestrategier – men der er ofte forskel i måden ordene udtales på.</p>	
Opsamling	Opsamling
<p>Læreren gennemgår sprogpasset side 1 ('Mein Sprachenpass') og side 2 ('Ich lerne Deutsch') og initierer udfyldningen.</p> <p>Læreren fortæller eleverne, at de til næste lektion skal have udfyldt side 1 og 2 i sprogpasset. Derudover skal eleverne i den kommende tid lægge mærke til, hvornår de støder på det tyske sprog i deres hverdag (side 2 i sprogpasset).</p>	<p>Eleverne begynder individuelt at udfylde sprogpasset og skriver hjemmeopgaven ned.</p>

Lektion 2	
<p>Materialer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sprogpas www.sprogleg.dk Vejledning til sprogpas og sprogportfolio - Udfyldte sprogportrætter til inspiration: Lærerens egen udfyldning og et allerede udfyldt eksempel 	
Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
Indledning	Indledning
<p>Læreren præsenterer dagens arbejde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at tænke over og tale om forskellige måder at kunne sprog på - at tegne sit sprogportræt (side 3) i sprogpasset - at tale om hinandens sprogportrætter 	<p>Eleverne stiller opklarende spørgsmål.</p>
Bearbejdning	Bearbejdning
<p>Læreren introducerer de fire færdigheder (lytteforståelse, mundtlighed, skriftlighed, læsning) og ikoner herfor (forstå, tale, skrive, læse) og initierer en klassesamtale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan I både skrive, læse og tale, de sprog som I kan? Er der nogle af jer, som kan læse et sprog, men ikke skrive det? Kan I godt forstå når nogle taler det, men ikke selv tale det? <p>Læreren stilladserer med egen sproglig kompetence, fx: 'Jeg kan godt læse svensk, men jeg kan ikke tale svensk og heller ikke skrive svensk'.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er der nogle situationer, hvor det er nemmere at forstå, og nogle, hvor det er meget svært? <p>Læreren stilladserer med egen sproglig kompetence, fx: 'Jeg synes, at det er meget svært at forstå svensk, når jeg taler i telefon, og meget nemt, når jeg er sammen med den, der taler'.</p>	<p>Eleverne lytter og byder aktivt ind.</p>
<p>Læreren introducerer til sprogportrættet på side 3 i sprogpasset. Læreren stilladserer elevernes arbejde ved at vise sit eget og et andet udfyldt sprogportræt. Læreren spørger, hvad de to profiler fortæller efter elevernes mening. Læreren opfordrer eleverne til at inddrage alle sprog, som de</p>	<p>Eleverne ser eksempler på sprogportrætter og diskuterer først parvis herefter i plenum, hvad de udtrykker. Eleverne udfylder herefter deres individuelle sprogportrætter.</p>

kan, i deres sprogportræt – også selvom de kun kan et sprog meget lidt.	
Læreren initierer opsamlingen på elevernes sprogportrætter: 'Beskriv jeres sprogportrætter. Hvad har I tegnet? Hvorfor den farve? Hvorfor det sted på kroppen?' Læreren modellerer elevernes pararbejde ved at vise eget sprogportræt og fortælle om et par af sine valg, hvad angår farve og sted.	Eleverne går ud på gulvet, finder en makker og fortæller om deres sprogportrætter. Eleverne taler sammen om ligheder og forskelle.
Læreren retter elevernes opmærksomhed mod, hvor mange sprog der er i spil i elevernes liv: 'Hvor mange sprog er vi i fælleskab i kontakt med?'	Eleverne tæller alle klassens sprog.
Opsamling	Opsamling
Læreren giver eleverne hjemmeopgave: 'Til næste lektion skal I vise jeres forældre jeres sprogportrætter og spørge jeres forældre om...': <ul style="list-style-type: none"> - hvilke sprog de taler - hvilke to råd de vil give videre, når man skal lære sprog 	Eleverne skriver hjemmeopgaven ned.

Lektion 3	
Materialer:	
<ul style="list-style-type: none"> - Vejrudsigt på tysk, fx på YouTube - Sprogpas Vejledning til sprogpas og sprogportfolio 	
Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
Indledning	Indledning
Læreren præsenterer dagens arbejde: <ul style="list-style-type: none"> - at se og lytte til en tysk vejrudsigt - at opdage og tale om, hvilke strategier man bruger, når man lærer sprog - at udfylde siden 'Wie lerne ich Sprachen?' (side 4) i sprogpasset - at tale om hvordan man bliver god til at lære sprog 	Eleverne stiller opklarende spørgsmål.
Bearbejdning	Bearbejdning
Læreren introducerer til aktiviteten 'Lytte/se-forstå en vejrudsigt på tysk' gennem følgende tre-trins-model: <ol style="list-style-type: none"> 1. Læreren stiller følgende spørgsmål: <ul style="list-style-type: none"> - Hvad ved I om vejrudsigter? - Hvad får vi at vide i en vejrudsigt? - Hvordan er en vejrudsigt bygget op/hvad sker der? 2. Læreren oversætter de vigtigste vejrfænomener til tysk, fx: Regen, Gewitter, Hagel, Sturm, Sonne. Læreren fortæller eleverne, at de nu skal se en tysk vejrudsigt. Læreren understreger, at det ikke gælder om at forstå alt, men om at blive opmærksom på, hvordan man kan skærpe sin forståelse. Læreren afspiller vejrudsigten <u>uden</u> lyd og initierer en fælles samtale om hypoteser: Hvad handler vejrudsigten om? 3. Læreren afspiller vejrudsigten <u>med</u> lyd – flere gange (evt. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eleverne byder aktivt ind med deres viden om og forventninger til vejrudsigten som genre. 2. Eleverne danner hypoteser om indhold og byder aktivt ind. 3. Eleverne lytte-forstår og samler op i par.

med stop undervejs) og initierer pararbejde om hypoteser: Hvad handler vejrudsigten om?	
Læreren introducerer aktiviteten 'Hvad gør og gjorde I for at forstå?' via CL-struktur.	Eleverne udfører CL-strukturen "dobbelcirkler" og fortæller om deres forståelsesstrategier ifm. vejrudsigten.
Læreren samler op på elevernes forståelsesstrategier og tematiserer disse på tavlen (fx forforståelse, viden om vejrudsigst/genre, vejrsymboler, vejrmands kropssprog, transparente ord)	Eleverne byder aktivt ind.
Læreren initierer udfyldning af side 4 i sprogpasset ('Wie lerne ich Sprachen?') gennem følgende tre-trins-model: 1. Læreren skaber en kobling mellem forståelsesstrategierne på tavlen og på, hvordan man generelt lærer sprog: 'Det eleverne lige har gjort med vejrudsigten, er noget man ofte gør når man lærer sprog. Hvad har eleverne gjort og gør for at lære engelsk og andre sprog?' 2. Læreren spørger ind til de gode råd, som forældrene har givet, og samler dem sammen på tavle/padlet. 3. Læreren følger op på lektie fra lektion 1: Hvornår møder I tysk i jeres hverdag, sammenlignet med fx engelsk?	1. Eleverne byder aktivt ind med deres sproglæringsstrategier fra sprog, de har lært og udfylder 'Wie lerne ich Sprachen?' i sprogpasset. 2. Eleverne byder aktivt ind, sammenligner de gode råd fra forældrene og supplerer med sproglæringsstrategierne i sprogpasset. 3. Eleverne byder aktivt ind og supplerer evt. med sproglæringsstrategierne i sprogpasset.
Opsamling	Opsamling
Læreren initierer en opsamlende klassesamtale: 'Sprog er vigtige, prøv at tænke på...' - hvis der kun var et sprog i verden. Hvad ville der mon ske? - hvis kun ét sprog var tilladt og alle de forskellige sprog, som I taler, var forbudte. Hvad ville I gøre? - hvis der var så mange sprog som nu, men ingen kunne tale hinandens sprog, og vi ikke kunne lære andre sprog. Hvad tror I, der ville ske?	Eleverne reflekterer og byder aktivt ind.